

Zákon a evangelium

Texty na tento týden: Ž 19,8.9; Ř 7,12; 1J 2,3.7; 5,3; Ř 3,19.20; Ex 20,8–11; Dt 5,15

Základní verš

„Podle toho víme, že jsme ho (Ježíše Krista) poznali, jestliže zachováváme jeho přikázání. Kdo říká: ‚Poznal jsem ho,‘ a jeho přikázání nezachovává, je lhář a není v něm pravdy.“ (1J 2,3.4)

Hlavní myšlenka

Boží morální zákon nám odhaluje náš hřích. Ukazuje, že potřebujeme Spasitele. Evangelium a zákon jsou proto neoddělitelné.

Základním bodem velkého sporu je Boží charakter a jeho zákon. Až tento spor bude ukončen, bude obhájen před celým vesmírem nejen Boží charakter, ale i jeho zákon. Než se tak stane (protože velký spor stále probíhá), jsme zmítáni mezi oběma stranami. To, na kterou stranu se přidáme, ukazuje, koho následujeme. Bob Dylan to ve své písni vyjádřil takto: „Ať je to ďábel, nebo Hospodin, někomu budeš muset sloužit.“ Ti, kteří se rozhodli sloužit Bohu, to udělali z lásky. Vází si toho, co pro ně Bůh prostřednictvím Ježíše Krista učinil. Při křtu byli pochováni s Kristem. Rozhodli se opustit starý způsob života, zemřeli hříchu. Neslouží už svému předešlému otrokáři – hříchu, ale získali svobodu poslouchat Boha a jeho zákon.

V této lekci budeme hovořit o zákonu. Budeme hledat jeho smysl, cíl i souvislost s dobrou zprávou o Boží zachraňující milosti. Boží zákon nám pomáhá pochopit, co Boží milost v Kristu lidem nabízí.

Boží zákony a nařízení

⁸Hospodinův zákon je dokonalý, udržuje při životě. Hospodinovo svědectví je pravdivé, nezkušený jím zmoudří. ⁹Hospodinova ustanovení jsou přímá, jsou pro radost srdci. Hospodinovo přikázání je ryzí, dává očím světlo. (Ž 19,8.9)

Zákon je tedy sám v sobě svatý a přikázání svaté, spravedlivé a dobré. (Ř 7,12)

Osobní studium

Slovo „zákon“ je přeloženo z hebrejského „tóra“. Je to běžné pojmenování zákona ve Starém zákoně. Nový zákon používá řecký výraz „nomos“.

Tóra znamená příkaz, pokyn či nařízení. Bible je záznamem o Božím vztahu k lidem. Slovo „zákon“ se v Písmu vztahuje na všechny Boží příkazy a nařízení pro jeho lid. Bůh je dobrý a spravedlivý, a tak vede i svůj lid. Je možné předpokládat, že Boží zákon zjevuje jeho laskavost a spravedlnost. Zákon je totiž odrazem Božího charakteru.

Přečti si následující texty, které se zabývají zákonem: Ž 19,8.9; Ř 7,12; Ž 119,151.152.172.

Bůh se zjevuje člověku prostřednictvím Bible – Písma svatého. Výše zmíněné biblické texty se dotýkají mnoha příkazů a nařízení z různých sfér lidského života – morálky, etiky, zdraví, sexuality, práce, stravy... Některá z těchto nařízení jsou jednoznačně univerzální, jiná jsou limitována časem a prostorem. Protože je autorem všech nařízení Bůh, musíme být velmi opatrní při objevování principů, podle kterých budeme rozlišovat nařízení (zákony) na univerzálně platící a zákony časově omezené. Jako adventisté sedmého dne rozlišujeme (podobně jako některé další křesťanské denominace) zákon „ceremoniální“ (nařízení, jež pomocí různých symbolů a obřadů představují plán spasení), „občanský“ zákon (nařízení, která se týkají života starověkého Izraele) a „morální“ zákon (příkazy o Božím způsobu vedení lidstva).

Předně je to tedy morální zákon, Desatero, které většina křesťanů (přinejmenším teoreticky) stále považuje za Boží zákon platný pro celé lidstvo. Kniha Leviticus obsahuje velké množství ceremoniálních nařízení, zvláště o službě a obřadech ve svatyni. Pokyny týkající se občanského života a různé principy spravedlnosti jsou zapsány například v Ex 23,1–9.

Aplikace

Přečti si Ex 23,1–9. Jaké univerzální morální principy vyplývají z těchto konkrétních nařízení, která dostal starověký Izrael?

Morální zákon v dnešní době

³Podle toho víme, že jsme ho poznali, jestliže zachováváme jeho přikázání. ⁷Nepíšu vám, moji milí, nové přikázání, ale přikázání staré, které jste měli od počátku; staré přikázání je to slovo, které jste slyšeli. (1J 2,3.7)

V tom je totiž láska k Bohu, že zachováváme jeho přikázání; a jeho přikázání nejsou těžká. (1J 5,3)

Osobní studium

Většina křesťanů tvrdí, že Desatero je Boží univerzální morální kodex. V USA proběhlo několik právních sporů, v nichž byl řešen prostor pro Desatero v rámci společnosti. V nedávné době probíhal v Alabamě spor s jedním soudcem, který navzdory rozsudku vyššího soudu odmítl odstranit text Desatera, jenž měl vyvěšen v soudní síni. Křesťané také bojují za to, aby mohlo být Desatero vyvěšováno na veřejných místech, zejména ve školách. Mnoho lidí stále považuje Desatero za Boží standard pro morální jednání lidí a jsou přesvědčeni, že stále plně platí.

Mají k tomu dobré důvody. I když bylo Desatero „uzákoněno“ na Sinaji, kniha Genesis naznačuje, že principy, které přináší, znali lidé od nepaměti. (Přečti si následující texty: Gn 35,1–4; 2,3; 4,8–11; 44,8; 12,18.)

Desatero také není možné považovat za ustanovení, která jsou určena pouze izraelskému národu v konkrétním čase a místě. Morální problémy, které Desatero řeší (krádež, vraždu, cizoložství či modlářství), jsou univerzálně považovány za zlé – bez ohledu na kulturní či historický kontext. Bible jasně říká, že hřích rozpoznáváme prostřednictvím zákona (Ř 7,7). Někteří lidé jsou přesvědčeni, že zákon (Desatero) je zrušen a pro člověka neplatný. Tento názor je ovšem nepřijatelný pro toho, kdo chce následovat Boží vůli zjevenou v Písmu.

Aplikace

V 1J 5,3 je napsáno, že poslušnost vůči Božím přikázáním je výrazem naší lásky k Bohu. Co to znamená? Proč je poslušnost či zachování přikázání výrazem naší lásky? Znamená to, že pokud nějak porušíme Boží zákon, tak Boha nemilujeme? Podle čeho poznáš, že Boha miluješ?

Zákon a evangelium

¹⁹Víme, že co zákon říká, říká těm, kdo jsou pod zákonem, aby byla umlčena každá ústa a aby celý svět byl před Bohem usvědčen z viny. ²⁰Vždyť ze skutků zákona „nebude před ním nikdo ospravedlněn“, neboť ze zákona pochází poznání hříchu. (Ř 3,19.20)

Osobní studium

I když mnozí věřící lidé souhlasí s tím, že Desatero je pro křesťany stále platné a závazné, jsou zmateni ohledně úlohy zákona v plánu spasení. Pokud nejsme spaseni skrze zachovávání zákona, jaký je potom jeho smysl a význam?

Jak ti následující texty pomáhají pochopit význam zákona v životě těch, kteří jsou spaseni z milosti?

Ř 3,19.20

Ž 119,5.6

Ř 7,7

Cílem zákona nikdy nebylo zprostředkovávat lidem spasení. Jeho zachovávání nemůže nikoho zachránit. Spasit nás může jedině Bůh a jeho milost. Zákon však vede člověka (spolu s působením Ducha svatého) k tomu, že si začíná uvědomovat potřebu Kristovy milosti. Zákon ukazuje, co je správné, dobré a pravdivé. Je pro nás zrcadlem, které nám ukazuje, jací jsme. Zákon nám takto zjevuje, že potřebujeme evangelium a milost. Milost dostáváme prostřednictvím Ježíše Krista. Úlohou zákona – i ve Starém zákoně – bylo ukázat lidem, že potřebují záchranu.

„Pokud se ptáme, zda zákon může přinést člověku spasení, nepochopili jsme, o čem Starý i Nový zákon mluví. Starý ani Nový zákon nic takového netvrdí ani nenaznačuje... Další chybou je tvrdit, že autor listu Židům (10,1–4) opravuje zákon – jakoby zákon obsahoval názor, že krev býků a kozlů může odstraňovat hříchy. Není tomu tak, oběti byly obrazy, předobrazy a symboly jedné dokonalé oběti, která měla přijít...“ (Walter C. Kaiser)

Aplikace

Podívej se okolo sebe. Jaké důsledky přináší nedodržování Božího zákona? Jaký vliv má porušování Božího zákona ve tvém životě? Co ti tvoje odpověď prozrazuje o důležitosti zákona?

Zákon a sobota

⁸Pamatuj na den odpočinku, že ti má být svatý. ⁹Šest dní budeš pracovat a dělat všechnu svou práci. ¹⁰Ale sedmý den je den odpočnutí Hospodina, tvého Boha. Nebudeš dělat žádnou práci ani ty ani tvůj syn a tvá dcera ani tvůj otrok a tvá otrokyně ani tvé dobytče ani tvůj host, který žije v tvých branách. ¹¹V šesti dnech učinil Hospodin nebe i zemi, moře a všechno, co je v nich, a sedmého dne odpočinul. Proto požehnal Hospodin den odpočinku a oddělil jej jako svatý. (Ex 20,8–11)

Osobní studium

Jak jsme již připomínali v části na pondělí, mnozí křesťané přijímají závaznost Božího zákona. Přesto může vzniknout problém. Je velmi pravděpodobné, že se závaznost Božího zákona náhle zpochybní, když dojde na otázku poslušnosti vůči čtvrtému přikázání. V již vzpomínaném případě amerického soudce, který se dostal do střetu se zákonem, protože v soudní síni měl vyvěšeno Desatero, je paradoxní, že on sám tento Boží zákon porušoval. Jakkoliv důsledně zachovával neděli, porušoval biblický příkaz odpočinku v sedmém dni. Pokud vezmeme vážně text v Jk 2,10 – „Kdo by totiž zachoval celý zákon, a jen v jednom přikázání klopýtl, provinil se proti všem“ –, pak se tento soudce provinil proti všem přikázáním zákona.

Text v Ex 20,8.10 obsahuje vysvětlení přikázání o sobotě (hebrejsky „šabat“, tedy odpočívat či přestat). Je z něj jasné, kdy sobota (sedmý den) nastává a jak má být zachovávána. Zvláště je zdůrazněno zastavení a přerušení vykonávání obvyklé práce. „Sobota není představena jako den pro zotavení těch, kteří jsou příliš slabí a nevydrží pracovat den co den bez odpočinku. Sobota nabízí zastavení či přestávku pro všechny, aby se mohli soustředit na to, co je svaté (tedy na všechno, co vychází z uvědomění, že patříme Bohu) a těšit se z Božích požehnání, jež jsou určena pro tento den.“ (Douglas K. Stuart)

Aplikace

Co ti texty v Ex 20,11; Dt 5,15; Ex 31,13; Ez 20,20 a Žd 4,3–9 říkají o duchovním významu soboty? Jak ti tvoje osobní zkušenost se sobotou pomáhá lépe docenit to, o čem mluví tyto texty?

Sobota a evangelium

***V šesti dnech učinil Hospodin nebe i zemi, moře a všechno, co je v nich, a sedmého dne odpočinul. Proto požehnal Hospodin den odpočinku a oddělil jej jako svatý. (Ex 20,11)
Pamatuj, že jsi byl otrokem v egyptské zemi a že tě Hospodin, tvůj Bůh, odtud vyvedl pevnou rukou a vztaženou paží. Proto ti přikázal Hospodin, tvůj Bůh, dodržovat den odpočinku. (Dt 5,15)***

Osobní studium

Texty v Ex 20,11 a Dt 5,15 zdůrazňují stvoření a vykoupení. Tyto dva pojmy v Bibli velmi úzce souvisí. Bůh je nejen náš Stvořitel, ale je i náš Vykupitel. Tyto důležité duchovní pravdy si můžeme připomínat každý sedmý den. V sobotu odpočíváme „podle přikázání“ (L 23,56) jako ženy, které „přišly s Ježíšem z Galileje“ (L 23,55).

Přečti si Ko 1,14–16 a J 1,1–14. Jak tyto texty představují Ježíše jako našeho Spasitele a Vykupitele?

„Protože Boží zákon je svatý jako Bůh sám, tak jen ten, kdo byl rovný Bohu, mohl dosáhnout smíření za přestoupení zákona. Nikdo kromě Krista nemohl vykoupit padlého člověka z kletby zákona a uvést ho zpět do souladu s nebem.“ (Ellen Whiteová – God’s Amazing Grace, 42) Jen jako ten, kdo je roven Bohu, jako ten, kdo stvořil vše a „bez něho nepovstalo nic“ (J 1,3), mohl Ježíš vykoupit padlé lidstvo.

Sobota je mocným symbolem evangelia milosti tím, že poukazuje na Krista jako na našeho Stvořitele a Vykupitele. Když v sobotu odpočíváme, svědčíme tím o tom, že nejsme spaseni skrze skutky zákona, ale díky tomu, co pro nás Kristus učinil. Sobotní odpočinek se tak stává symbolem odpočinku, který máme v Ježíši (Žd 4,3–9).

Spasení je ale i obnova. Je to proces, který začíná přijetím Ježíše (2K 5,17; Ga 6,15) a vrcholí novým nebem a novou zemí (Iz 65,17; Zj 21,5). Tyto texty jasně ukazují, že stvoření a vykoupení spolu úzce souvisí. Obě tyto klíčové pravdy jsou zahrnuty v přikázání o zachovávaní soboty, které je součástí Desatera.

Aplikace

Je možné mluvit o tom, že zachováváme sobotu a odpočíváme. To dělali i zákoníci a farizeové. Něco jiného je však naplno prožívat bohatství soboty. Jsi spokojený s tím, jak zachovááš sobotu? Co bys mohl udělat, abys získal víc duchovního i fyzického požehnání, které nám chce Bůh v sobotu darovat?

Podněty k zamyšlení

V knize Velké drama věků si přečti kapitolu z názvem Nezměnitelná Boží vůle (VDV 285–295; GC 433–450).

„Bůh chce, abychom si uvědomili, že má právo na mysl, duši, tělo i ducha – všechno, co vlastníme. Jsme jím stvořeni a vykoupeni. Jako náš Stvořitel vyžaduje, abychom mu sloužili. Jako náš Vykupitel vyžaduje lásku a pravdu... Naše tělo, duše i život mu patří nejen proto, že jsme je dostali jako dar, ale také proto, že nás neustále zahrnuje svým požehnáním a dává nám sílu využívat naše schopnosti...“ (Ellen Whiteová – God’s Amazing Grace, 245)

„Hospodin říká: ‚Jestliže v den odpočinku upustíš od svých pochůzek, od prosazování svých zálib v můj svatý den, nazveš-li den odpočinku rozkošným, svatý den Hospodinův přeslavným... tu nalezeš rozkoš v Hospodinu.‘ (Iz 58,13.14) Sobota bude radostí pro každého, kdo ji přijímá jako svědectví Kristovy stvořitelké a vykupitelské moci. Ten, kdo v ní vidí Krista, raduje se v něm. Sobota poukazuje na dílo stvoření jako na důkaz Kristovy vykupitelské moci. Připomíná ztracený pokoj ráje a vypráví o obnoveném pokoji, který se k lidem vrací skrze Spasitele. Celá příroda opakuje jeho pozvání: ‚Pojďte ke mně, všichni, kdo se namáháte a jste obtíženi břemeny, a já vám dám odpočinout.‘ (Mt 11,28)“ (TV 181; DA 289)

Otázky k rozhovoru

1. *V Jr 31,33 je zapsáno: „Toto je smlouva, kterou uzavřu s domem izraelským po oněch dnech, je výrok Hospodinův: Svůj zákon jim dám do nitra, vepíši jim jej do srdce. Budu jim Bohem a oni budou mým lidem.“ Někteří se snaží tento text použít tak, aby dokázali, že zákon (vlastně sedmý den – sobota) byl v „nové smlouvě“ zrušen. Proč takové uvažování není správné? Jak tento text posilňuje stanovisko adventistů o zákonu – včetně soboty?*
2. *Protože věříme, že se zákon – včetně soboty – má zachovávat, proč si musíme dávat pozor, abychom se nechytili do pastí zákonictví? Uvažujte společně o legalismu – co to je a jak se mu můžeme vyhnout.*
3. *Přemýšlejte o úloze zákona ve velkém sporu. Proč satan ve svém útoku na Boží zákon věnoval zvláštní pozornost přikázání o sobotě? Proč to byl z jeho strany „výborný“ tah?*